

Комплекс умов страхування входять наступні компоненти: - умови надання страхового покриття; - схема страхування; - умови, що обмежують відповідальність страховика; - розмір і умови сплати страхової премії; - обов'язки страховика; - обов'язки страхувальника; - терміни ув'язнення договору страхування; - умови відмови страховика від сплати страхового відшкодування; - порядок виплати страхового відшкодування; - умови переходу прав страхувальника після сплати страхового відшкодування; - інші умови.

При розробці програми страхування підприємству необхідно визначити найважливіші для нього види страхування. Але є одно ускладнююча обставина: комплексний ризик окремого промислового підприємства може бути на такий великий, що покриття його може виявитися неможливим у рамках окремої страхової компанії. Вибір страхового партнера є важливою частиною вироблення стратегії страхування. Підприємство може вважати за краще мати справу безпосередньо з декількома страховими компаніями, кожного разу вибираючи найбільш відповідну для страхування певного виду ризику. У іншому випадку воно може звернутися до допомоги брокера або консультанта, доручивши йому роботу по підборі партнера і оптимальної схеми страхування.

Звіт про результати аналізу програми страхування містить наступні розділи: 1. Інформація про витрати на сплату страхових премій з вказівкою застрахованих об'єктів, меж страхового покриття, регіону або місцезнаходження, структурного підрозділу підприємства, страховика або страховиків з вказівкою меж покриття для кожного з них. 2. Дані про збитки, що відбулися, з розбиттям по видах збитку. 3. Зведення про виплати страхового відшкодування з вказівкою виду збитку і долі відшкодування в загальному об'ємі збитків.

Аналіз програми страхування дозволяє судити про ефективність її, перегляд програми потрібно переглядати раз на два – три роки.

Література: 1. Україна. Закони. Про внесення змін до Закону України «Про страхування»: закон України від 04.10.01 р. № 2745-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 7. – Ст. 50. 2. Навроцький С. А. Страховий захист як метод зниження виробничо-господарських ризиків сільськогосподарських підприємств // Вісн. Сум. нац. аграр. ун-ту. Серія «Фінанси і кредит». – Суми: СНАУ, 2007. Вип. 1. – С. 41–51.

*Беленька О.О.,
студентка магістерського рівня підготовки КНЕУ ім. Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна*

МАКРОФІНАНСОВЕ БЮДЖЕТУВАННЯ: УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

Важливою умовою збалансованого суспільного розвитку є підвищення якості та ефективності державних послуг, що вимагає принципово якісного удосконалення системи формування та використання державних фінансів, насамперед бюджетних коштів. Необхідно перейти від традиційного розуміння бюджету як способу формування та використання фінансових фондів до усвідомлення його виключної ролі як інструмента управління державою. Однією з найбільш популярних фінансових технологій у світі, відповідно до якої бюджет розглядається як один із найбільш важливих інструментів, є система державного управління або бюджетування на основі програмно-цільового методу (ПЦМ). Поштовхом до запровадження ПЦМ в Україні стала застарілість традиційного у колишньому СРСР, постатейного підходу до бюджетного управління, який передбачав високий ступінь централізації при прийнятті рішень, річний термін прогнозування, виконання бюджету – відповідність плану.

Програмно-цільовий метод, на противагу постатейному, являє собою *метод управління фінансовими ресурсами для досягнення конкретних результатів із застосуванням оцінки ефективності використання грошових коштів на всіх стадіях бюджетного процесу* [2, с.121]. Він спрямований на: ► прогнозування бюджету за програмами з метою виявлення альтернативного варіанту фінансування програм із застосуванням критеріїв оцінки їх результативності використання фінансових ресурсів; ► забезпечення прозорості бюджетного процесу; ► посилення відповідальності розпорядників бюджетних коштів за дотримання відповідності бюджетних програм меті його діяльності; ► підвищення якості розроблення бюджетної політики, ефективності використання бюджетних коштів.

Етапи процесу бюджетування [3, с. 11]

Етапи	Складові етапів
1 етап	Фінансове стратегічне планування
2 етап	Середньострокове бюджетування, що визначає часові фіскальні рамки для оптимального розподілу ресурсів у середньостроковій перспективі за програмами
3 етап	Моніторинг і оцінка бюджетних програм та результатів діяльності їх виконавців

Інструментами, які забезпечують процес бюджетування, є: ● стратегічний план головного розпорядника бюджетних коштів; ● середньострокові фіскальні межі; ● бюджетна програма та паспорти бюджетних програм; ● показники виконання стратегії та програми, або результативні показники бюджетування [1].

ПЦМ має також ряд істотних переваг, що є істотною альтернативою постатейному методу: ● встановлюється зв'язок між бюджетними результатами та ресурсами державного сектору, що використовуються для досягнення цих результатів; ● посилюється дієвість і ефективність державного сектору завдяки тому, що акцент робиться на результатах; ● формується система звітування та оцінки роботи, а також забезпечується вищий рівень прозорості ухвалення рішень.

Однак, не зважаючи на практику використання цього методу, його апробацію на рівні місцевих бюджетів Луганської, Львівської, Житомирської та деяких інших пілотних областей, складання прогнозу бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди, програмно-цільове бюджетування не стало ще ефективним і дієвим інструментом бюджетного (фінансового) планування в Україні. Це пояснюється гальмівними чинниками, що стоять на шляху повноцінного запровадження технологій бюджетування в Україні, а саме: ■ відсутність загальнодержавних і регіональних стратегічних орієнтирів розвитку, а також якісного та зрозумілого стратегічного планування на рівні головних розпорядників бюджетних коштів; ■ неререформованість більшості галузей економіки, що ускладнює застосування прогресивних технологій бюджетування; ■ недостатня обізнаність фахівців провідних державних установ та органів місцевого самоврядування з надбанням світової фінансової теорії і практики, української фінансової науки; ■ низький рівень державного фінансового менеджменту; ■ недосконалість управління державним і місцевими бюджетами, форм та методів бюджетного менеджменту, відсутність реального планування і прогнозування бюджету на середньо- й довгостроковий періоди на основі новітніх світових бюджетних технологій, які досить успішно застосовуються в Західній Європі [4, с. 49].

Для повноцінного застосування програмно-цільового бюджетування в Україні потрібні системні зміни. По-перше, модернізація всієї системи стратегічного планування і програмування державної політики. Цей крок має також враховувати структурні реформи в Україні, спрямовані на підвищення ефективності функціонування галузей і підвищення якості надання державних послуг. По-друге, вдосконалення методик бюджетування з огляду на світовий досвід. По-третє, поступове і професійне навчання сучасних методик бюджетування фахівців, що працюють у сфері державних фінансів, починаючи з рівня політиків, державних службовців, які приймають управлінські рішення, й закінчуючи фахівцями на місцях і майбутніми спеціалістами [4, с. 52]. Все це дасть можливість підвищити якість бюджетного планування, більш ефективно та прозоро використовувати ресурси бюджету.

Література: 1. Макрофінансове бюджетування: навч. посіб. / Т. С. Бабич, Т. В. Жибер; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана» - К.: КНЕУ, 2011. – 311 с. 2. Науково-практичний коментар до Бюджетного кодексу України / кол. авторів [заг. редакція, передмова Ф. О. Ярошенка] – К.: Зовнішня торгівля; УДУФМТ, 2010. – 592 с. 3. Федосов В. М., Бабич Т. С. Сутність і проблематика бюджетування: українські реалії // Фінанси України – 2008. - № 1. – С.3-23. 4. Рожкова Л.В. Програмно-цільове планування показників бюджету / Рожкова // Вісник податкової служби. – 2008. – № 41. – С. 48-50.

Болдуєва О. В.,
*к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту Класичного приватного університету,
м. Запоріжжя, Україна*

ПІДВИЩЕННЯ РОЛІ БАНКІВ У ФОРМУВАННІ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ

Одним із бар'єрів, що перешкоджають гармонізації ринкової інфраструктури, на думку «Групи тридцяти» і «Групи Джіованніні», є відсутність уніфікованих технологій та інтерфейсів.

За уніфікацією технологій та інтерфейсів, йде також стандартизація документообігу, оскільки у випадку відмінності в прийнятих стандартах, організація електронного документообігу стає неможливою. Комерційні банки як професійні учасники фінансового ринку вже давно користуються між собою встановленими форматами для укладення угод по міжбанківському кредитуванню. Безумовно, спостерігається і ефективне використання розроблених і всіма визнаних засобів зв'язку, в даному випадку мається на увазі система SWIFT, проте у рамках укладання позабіржових угод на ринку цінних паперів і обслуговування електронного документообігу відстежується чітка тенденція до неузгодженості форматів використовуваних документів.

На рівні найбільших структуроутворюючих елементів українського ринку цінних паперів система електронного документообігу вже практично стала стандартом при здійсненні тих чи інших операцій. Проте серед інших професійних учасників фондового ринку до встановлення загальних стандартів документообігу ще досить далеко. Нами, в свою чергу, пропонується використання системи SWIFT як основи для організації електронного документообігу між іншими професійними учасниками ринку цінних паперів.

Для використання SWIFT на українському фондовому ринку необхідно: впровадження стандартів повідомлень з цінних паперів - ISO 15022; скорочення витрат на підключення та роботу в мережі шляхом shared connection, в т.ч. на базі створення сервіс-бюро; впровадження інфраструктурних проектів, що дають можливість врахувати інтереси різних учасників фондового ринку. Забезпечити впровадження міжнародних стандартів ISO 15022 на українському фондовому ринку і розширити коло учасників SWIFT можуть регулятори ринку - перш за все НКЦПФР, а також саморегульовані організації.

Тому потрібно більш активно співпрацювати з цими організаціями у зазначених напрямках. Враховуючи той факт, що практично 100% цінних паперів українського фондового ринку має бездокументарну форму, організація загального електронного документообігу на фондовому ринку, повинна пройти практично без перешкод. Саме комерційні банки, що мають багатий досвід обміну уніфікованими електронними повідомленнями повинні сформувати основні принципи та стандарти такого документообігу. Стандартизація електронного документообігу повинна, безумовно, здійснюватися в рамках об'єднань профучасників, що входять у саморегульовані організації. При цьому самі саморегульовані об'єднання профучасників повністю підтримують ідею розвитку електронного документообігу.

З точки зору оцінювання одержуваного економічного ефекту від розвитку стандартизації організації професійної діяльності на ринку цінних паперів і встановлення загальноприйнятих стандартів електронного документообігу між учасниками фінансового ринку, які, безумовно, матимуть позитивний вплив на підвищення рівня конкурентоспроможності всього фінансового ринку України в цілому, потрібно також врахувати й попередити можливі негативні наслідки від виникнення монополій на встановлення вищезазначених стандартів.

Нами пропонується створення в рамках діючих саморегульованих організацій науково-дослідних центрів, до компетенції яких має входити таке: оцінювання вже розроблених технологій обліку та здійснення операцій з цінними паперами; відбір найбільш ефективних систем організації професійної діяльності на ринку цінних паперів; внесення пропозицій про включення нових розробок у стандарти професійного обслуговування та електронного документообігу.